

خبر

نقش فضاهای سبز کوچک در کاهش اثرات جزایر گرمایی

سپهرغرب، گروه زیست‌بوم: گزارش‌ها حاکی از آن است که امواج گرمایی با شدت زیاد، شهرهای سراسر جهان را تحت تأثیر قرار داده و حیات تمام جانداران، به ویژه انسان‌ها را با تهدید جدی مواجه کرده است. محققان بر این باور هستند که فضاهای سبز کوچک می‌تواند تبعات مثبت بسیاری بر تغییرات اقلیمی به جا بگذارد.

سازمان جهانی هواشناسی، تغییرات اقلیمی را به‌عنوان کشنده‌ترین رویداد هواشناسی در سال‌های بین ۲۰۱۵ و ۲۰۱۹ اعلام کرد و مدعی شد حتی اثرات جزایر گرمایی از آن تاریخ به بعد در شهرهای سراسر جهان شدت بیشتری یافته است. مدیران کانادا نیز اوج گرمای تاریخ کشور را به سال ۲۰۲۱ نسبت دادند که در بیست‌ونهم ژوئن در روستای لیتن، واقع در منطقه تامپسون نیکولا، به ۴۹٫۶ درجه سانتی‌گراد رسید و همین امر در روز بعد به یک آتش‌سوزی مهیب منجر شد، ۹۰ درصد روستا را تخریب کرد، مرگ دو تن از ساکنان را در پی داشت و در نهایت، تعداد هزار و ۲۰۰ نفر را برای ادامه زندگی راهی سایر شهرها و مناطق اطراف کرد.

بدیهی است که امواج گرمایی می‌تواند مشکلات سلامت بسیاری را برای ساکنان به دنبال داشته باشد و حتی به اختلالات روانی میان آن‌ها منجر شود. شهرها و به ویژه مراکز شلوغ، بیشترین افزایش دما را تجربه می‌کنند، چراکه فرایند شهرسازی در نتیجه توسعه زیرساخت‌های بتنی و به حداقل رسیدن فضاهای سبز اتفاق می‌افتد. پوشش‌های بتنی و آسفالتی شهرها، گرما و اشعه‌های خورشید را به میزان زیادی به خود جذب می‌کنند و در نتیجه به افزایش دما منجر می‌شود که این پدیده («اثرات جزایر گرمایی شهری») نام دارد.

نتیجه مطالعات بسیاری نشان داده است که جنگل‌های شهری می‌تواند اثرات جزایر گرمایی را کاهش دهد، اما چالشی که مدیران را با آن مواجه کرده، نبود فضای کافی برای ایجاد پوشش‌های گیاهی شهری است. ایجاد فضاهای سبز در محیط‌هایی کوچک مانند حیاط‌ها، پشت‌بام‌ها و بخش‌های کمی از زمین‌های بدون استفاده می‌تواند نقش مهمی در کاهش اثرات جزایر گرمایی ایفا کند و رفاه جسمی و حتی روانی را برای شهروندان به ارمغان بیاورد.

■ اثربخشی فضاهای سبز کوچک در کاهش اثرات جزایر گرمایی

شهرهای امروز به ندرت دارای فضاهای سبز بزرگ است تا به مبارزه با اثرات جزایر گرمایی بپردازد. با این حال، فضاهای سبز کوچک نیز می‌تواند کاهش دما در مناطق اطراف خود را در پی داشته باشد و از این طریق، نقش بسیار مهمی در به حداقل رساندن این بحران ایفا کند.

تحقیقاتی که به تازگی در آدلاید استرالیا انجام شده است نشان می‌دهد که وجود سایه درختان و باغچه‌های کوچک به تعداد نسبتاً زیاد به کاهش ۶ درجه سانتی‌گرادی در بسیاری از مناطق منجر شده است. از سوی دیگر، خانه‌هایی با حیاط‌های دارای پوشش گیاهی در سراسر آدلاید، دمایی حدود پنج درجه کمتر از سایر مناطق بدون درخت و گیاه دارد. نتیجه این تحقیقات همچنان نشان داد که وجود درختان حدود دو برابر بیشتر از سایر فضاهای سبز کوچک می‌تواند در کاهش دما مؤثر باشد، این در حالی است که پوشش‌های گیاهی با سرعت بیشتری به کاهش دمای محیط کمک می‌کنند.

در این راستا، مدیران شهری باید گسترش فضاهای سبز کوچک را در کنار درختان به دقت مورد توجه قرار دهند تا با بهره‌گیری از قابلیت خنک‌سازی هر یک، به حداقل رساندن اثرات جزایر گرمایی را در شهرها به ارمغان بیاورند.

■ تقویت اثربخشی کاهش دمای شهرها از طریق فضاهای سبز کوچک

طراحان شهری به‌منظور کاشت درختان جهت کاهش دمای محیط می‌توانند نوع درختان را نیز به دقت مورد توجه قرار دهند و گونه‌هایی را انتخاب کنند که بیشترین اثربخشی را از خود بر کاهش دما به جا می‌گذارند. در این رابطه، محققان استدلال کرده‌اند که کاشتن درختانی از گونه‌های مختلف در کنار فضاهای سبز کوچک می‌تواند به کاهش قابل توجه دمای هوا در فصول بهار، تابستان و زمستان منجر شود و از این طریق، اثرات جزایر گرمایی را در شهرها به حداقل برساند. از سوی دیگر، انتخاب درختانی با برگ‌های پهن و قدرت تبخیر بالا می‌تواند نقش مهم‌تری در کاهش دمای هوا ایفا کند، با این حال کاشت سایر درختان در کنار آن‌ها می‌تواند احتمال به حداقل رساندن دمای محیط را افزایش دهد.

■ نقش دسته‌بندی درختان در کاهش دمای محیط

علاوه بر مواردی که تاکنون به آن‌ها اشاره شد، چیدمان درختان نیز از اهمیت بسیار زیادی برای کاهش دمای محیط و در نتیجه به حداقل رساندن اثرات جزایر گرمایی دارد. در این راستا، هر چه تراکم درختان در یک فضا بیشتر باشد، احتمال اثربخشی آن‌ها کاهش می‌یابد و به همین دلیل، وجود فضاهای سبز کوچک با پوشش‌های گیاهی پراکنده می‌تواند بسیار بیشتر از فضاهای سبز بزرگ با درختان و گیاهان متراکم به کاهش دمای محیط کمک کند.

سپهرغرب، گروه زیست‌بوم –
طاهره ترابی‌مهوش؛ رئیس دانشکده علوم منابع طبیعی، محیط زیست و علوم و تحقیقات کشور با بیان اینکه برای تبدیل شدن آرزوی نهال‌کاری یک میلیاردی به واقعیت، به طرحی مدون نیاز داریم، اظهار کرد: آنچه امروز از اجرای این پروژه به‌گوش می‌رسد بیشتر شبیه به رویا و آرزو است تا طرح، چراکه منابع مالی مورد نیاز، چرایی، چگونگی‌ها و جانمایی مشخص است.

چندی است که به دستور رئیس‌جمهور و وزیرجهاد کشاورزی، کاشت یک میلیارد اصله نهال در دستور کار قرار گرفته، پیگیری‌های لازم انجام شده و جلساتی به‌صورت روزانه در ستاد سازمان با مدیران کل استان‌ها تشکیل می‌شود.

مسئله نهال‌کاری به این دلیل برای کشور بسیار مهم است که ایران از سال ۱۳۷۵ عضو کنوانسیون مبارزه با بیابان‌زایی که متولی آن سازمان ملل است و از سال ۱۳۷۱ نیز عضو کنوانسیون تغییر اقلیم است، کشورهایی همچون چین، ترکیه، آمریکا، عربستان، سنگاپور، اتیوپی، پاکستان و افغانستان نیز کاشت تعداد زیادی نهال را در دستور کار خود قرار داده‌اند که تا سال ۲۰۳۰ نهال‌های مورد نیازی را که دنیا اعلام کرده آماده کنند سپس بکارند، به‌طور مثال کشور چین درصد است که ۷۰ میلیارد اصله نهال تولید کند که از این میزان نهال در حال حاضر ۵۰ میلیارد را تولید و در کشور خود کاشته است، سطحی که باید در آن عملیات کاشت انجام دهند حدود ۳۳٫۳ میلیون هکتار است.

حال آنکه برخی معتقدند دستور کاشت نهال توسط سازمان منابع طبیعی و آبخزرداری یک شعار است اما به دلیل اینکه حق مردم و مسئولان بالادستی است که اطلاعات درستی از فرایند کاشت نهال دریافت کنند برآن شدمیم تا در این باره گفت‌وگویی را با دانشیار منابع طبیعی و محیط زیست ترتیب دهیم که در ادامه می‌خوانید:

های کیادلیری با اشاره به اینکه رویکرد سازمان جهاد کشاورزی و سازمان جنگل‌ها برای کاشت نهال، مثبت است زیرا همین که نگاه از بریدن و معدوم کردن به لزوم کاشتن رسیده خود ستودنی است گفت: این نیاز مشخص می‌کند که کشور در چه شرایط اقلیمی بفرجنی قرار گرفته، ایران جزو کم‌جنگل‌ترین کشورها بوده و تنها هفت درصد مساحت کشور را فضای جنگل به خود اختصاص داده، به تعبیر بهتر امروز به‌دلیل قرار گرفتن در هوای گرم و خشک حتی به سایه درختان خشک‌شده نیز احتیاج داریم.

نوروز و هفت سین؛ آیین محیط زیستی ایرانیان

سلامت اجتماعی یونسکو گفت: بسیاری از چیزهایی که در سفره هفت سین استفاده می‌شود تأکید بر این دارد که اگر هوای طبیعت را داشته باشیم، می‌توانیم در سال پیش رو شاهد برکت در زندگی‌مان باشیم.
درویش با اشاره به برخی عادت‌های غلط در نوروز بیان کرد: یک سری رفتارهای غلط باب شده که ربطی به فرهنگ دیرینه سنتی ایرانیان در مورد نوروز ندارد؛ به طور مثال قرار دادن سبزه روی خودرو و رها کردن آن در جایی که آیین نوروز از سنت‌های ملل مختلف جهان است که بسیار به طبیعت نزدیک است؛ در این سنت از همه المان‌های طبیعی استفاده می‌شود.

وی افزود: نوروز زمان نو شدن فصل و آغاز رویش است و بزرگترین عید ایرانیان متناسب با انقلاب طبیعی است در حالی که در برخی نقاط جهان می‌تیمیم عیدشان در زمستان که هیچ تناسبی با طبیعت و ویژگی‌های طبیعی سرزمین ندارد، شکل می‌گیرد. تنها ایران و کشورهای فارسی زبان اطراف ایران از جمله افغانستان، ترکمنستان، بخش‌هایی از تاجیکستان، ترکیه و آذربایجان عید نوروز را گرامی می‌دارند.

رئیس کمیته محیط زیست در کرسی

اقتصادی

رئیس دانشکده علوم منابع طبیعی، محیط زیست و علوم و تحقیقات کشور؛

نهال‌کاری یک میلیارد نیازمند طرح مدون

شمال کشور چرا کنند، در نظر بگیرید که چه تعداد نهال از دست می‌دهیم؟ گفت: البته در جنگل‌های زاگرس نیز چیزی حدود ۳۶ میلیون رأس دام وجود دارد که تنها ۱۶ میلیون رأس آن مجاز است.

وی با اشاره به اینکه متأسفانه علاوه بر آنچه گفته شد ما در جنگل‌های طبیعی با مسائلی همچون معدن‌کاوی و زباله نیز مواجهیم که شرایط را برای تخریب و نابودی فراهم می‌کنند، ابراز کرد: باید آنچه را که در حوزه جنگل‌های طبیعی داریم مدیریت و سپس نسبت به توسعه آن به‌صورت دست‌کاشت اقدام کنیم، چراکه در غیر این صورت بیان اینگونه مسائل بیشتر شعارگونه و سمبلیک است و در مواقعی به معنای هدر دادن منابع خواهد بود زیرا نتیجه‌بخش بودن این طرح تنها به اجرای آن بستگی نداشته بلکه موضوع نگهداشت این نهال و رسیدگی به آن‌ها نیز مطرح است.

این استاد دانشگاه با تأکید بر این اینکه هر تصمیم‌سازی درست تابعی از عقلانیت برحسب واقعیت‌هاست گفت: البته در این بین علاوه بر عقلانیت، مدیریت درست است که ما را به نتیجه مطلوب خواهد رساند.

مع‌الوصف با توجه به آنچه گفته شد طی سال‌های گذشته انواع پوشش‌های مردمی به‌منظور نهال و دانه‌کاری (نه درخت‌کاری) اجرا شده و به تبع آن سازمان‌های دولتی و خصوصی هم از این جریان دور نبوده و گاهی گلی از این پوشش‌ها چیده و یا پویشی راه انداخته‌اند؛ اما آنچه مسلم است طبق گزارش ارائه‌شده، پاشنه آشیل بیشتر این پوشش‌ها رفتار احساسی، ساده‌انگاری و سطحی‌نگری، ناآگاهی و عدم رعایت اصول و الزامات است، همین کار نادرست به گسترش فعالیت‌های شعارگونه بی‌محتوا در حوزه محیط‌زیست دامن زده، رویه‌ای که صرفاً برای بزرگ‌نمایی رسانه‌ای بوده و باعث از بین رفتن فرصت‌ها برای ترمیم و احیای پوشش‌های جنگلی و گیاهی از دست رفته شده، هدر رفتن زمان، انرژی، بذر، نهال و بیت‌المال از دیگر تأثیرات رویه‌های جعلی در حوزه محیط زیست است.

شاید باروش سخت باشد که طی سال‌های گذشته برخی از نهادهای دولتی صرفاً بُرای مانور رسانه‌ای، طرح نهال‌کاری را اجرا کرده‌اند، آن‌ها تا امروز میلیون‌ها نهال غیر بومی را در زمین‌های نامناسب کاشته و رها کرده‌اند؛ به گونه‌ای که این نهال‌ها در بهترین حالت ممکن عمرشان به تابستان اول هم نرسیده و خشک شده‌اند تا سال آتی که نهالی دیگر را به جای نهال خشک‌شده بکارند و رها کنند تا باز خشک شود.

دهه آینده دهه ریاضت آبی است

لزوم تهیه نقشه مقایله با بحران آب

سپهرغرب، گروه زیست‌بوم؛ نایب رئیس اتاق بازرگانی ایران با بیان اینکه دهه آینده دهه ریاضت آبی در کشور است، بر ضرورت تهیه نقشه راه و الگوی برون رفت از بحران آب تأکید کرد. حسین سلاح‌ورزی در همایش روز ملی آب که در اتاق بازرگانی ایران برگزار شد، اظهار کرد: مطابق روال هر سال شعار این روز برگرفته از شعار سازمان ملل متحد در روز جهانی آب و با نگاه به مسائلی که کشور تهیه شده است، سازمان ملل متحد از شتاب جوامع در ایجاد تغییر، افزایش تلاش‌ها برای حل مسائل مربوط به آب تأکید می‌کند.

وی افزود: وضعیت منابع آب زیرزمینی، فرونشست زمین، شرایط زیست محیطی، خشک شدن دریاچه‌ها و رودخانه‌ها، تهدیدات مربوط به زیرگردها، تهدید کسب و کارهای وابسته به آب و کشاورزی، بروز تعارضات اجتماعی و در نهایت تهدید پایداری سرزمین همه حاکی از لزوم تغییر رویکرد‌ها و پایان دادن به تصورات، تصمیمات و اقدامات متوهمانه و فراتر از ظرفیت اکوسیستمی این سرزمین است. شرایط موجود و پافشاری بر ادامه این روند حاکی از آن است که متخصصان و روشن‌فکران نتوانسته‌اند پنجره گفت‌وگو و تعامل را چه میان جامعه روشنفکری و چه بین جامعه روشنفکری از یک سو و حاکمیت از سوی دیگر بگشایند.

نایب رئیس اتاق بازرگانی ایران گفت: نهادهای و همکاری جامعه روش‌فکری با انخدا تدابیری برای گشودن باب گفت‌وگو با اصحاب قدرت می‌تواند در نقش‌آفرینی جامعه روش‌فکری جامعه ایران کارساز باشد. بنابراین در این رویداد همه مشاغل، سازمان‌ها و نهادهای به گشودن باب گفت‌وگو و تسریع در ایجاد تغییر در الگوی مصرف آب در زندگی روزمره و کسب و کار خود و روشن‌فکران ایران را به اجرای رسالت مهم خود در تأثیرگذاری بر جامعه و نوزایی فرهنگی و پالایش فرهنگی دعوت می‌کنیم

سلاح‌ورزی افزود: از همه مهم‌تر به‌منظور احیای مدیریت آب کشور تصمیم‌سازان، برنامه‌ریزان و دولتمردان به تغییر در رویکرد و بکارگیری راهکارهای مدیرانه و مؤثر و ایجاد

۶۰ هزار میلیارد تومان اعتبار نیاز دارد، این در حالی است که برای طرح تنفس جنگل‌های شمال کشور به‌منظور جلوگیری از قطع درختان کهنسال و چندین ساله، تنها ۸۰ میلیارد تومان بودجه لازم بود که به گفته همین کارشناسان سازمان جنگل‌ها و مرتع کشور، این مبلغ تأمین نشد؛ پس همین ابهامات ما را ترسانده و باید بر حسب واقعیت‌ها نگاه کرده و پروژه تعریف کنیم.

این استاد مسائل محیط زیست با بیان اینکه بحث من عدد و رقم تعداد درختان نیست بلکه برای من کارشناس حوزه جنگل، هرچه تعداد درختان و نهال در نظر گرفته‌شده بیشتر باشد خوشحال‌کننده است اما باید برحسب توانایی‌ها پروژه تعریف کنیم اظهار کرد: آنچه مسلم است بر حسب واقعیت، به این نوع از مدیریت و برنامه‌ریزی، تحقق این آرزو به‌راحتی امکان‌پذیر نخواهد بود.

کیادلیری با اشاره به اینکه در این موضوع، هدف از اجرای این پروژه که خود مسئله‌ای تعیین‌کننده است، دو موضوع توسعه جنگل‌ها و جذب کربن از سوی متولیان امر است، گفت: حال این سؤال پیش می‌آید که اگر هدف، توسعه جنگل‌ها است، ر بدو امر باید از تخریب جنگل‌های طبیعی در کشور جلوگیری به‌عمل آید، حال آنکه از سال ۱۳۸۳ تا ۱۳۹۹ طبق آمار

درویش عنوان کرد: بنابراین در عین حال

که هفت سین یک سنت محیط زیستی است، یک سری رفتارهای اشتباه در خصوص آن نیز بین مردم رایج شده است؛ همان بلایی که سر چهارشنبه‌سوری آورده‌ایم را داریم سر نوروز می‌آوریم؛ از مناسبت ملی و شاد چهارشنبه‌سوری برای استقبال سال جدید، تنها ترقه، انفجار و آلودگی صوتی باقی مانده است. فال گوش، جشن، شادمانی و صله رحم چهارشنبه‌سوری از بین رفته و به شدت حالت جنگ خیابانی پیدا کرده است. وی گفت: باید تلاش شود اصلاح رفتار اتفاق بیفتد اما متأسفانه صدا و سیما و دستگاه‌ها در این زمینه همکاری نمی‌کنند.
این فعال محیط زیست با اشاره به اهمیت ترویج سنت نوروز و هفت سین بین کودکان و نوجوانان بیان کرد: متأسفانه نظام آموزش و پرورش ما بسیار بد در این زمینه عمل کرده و تقریباً به سمت حذف این آیین‌ها رفته است؛ در طول چند دهه اخیر محتوای درسی و آموزشی در مورد هفت سین و نوروز کاهش یافته است و به صورت نامحسوس این آیین شده است که کودکان را و نوجوانان تلاش این کشور به آرامی نوروز را فراموش کنند.

آب‌تکانی یا خانه‌تکانی؟!‌

شست‌وشو با رعایت مصرف آب و مسئولانه انجام نشود، کشور را دچار مشکل خواهد کرد.

امسال نیز این مشکل وجود داشته و حتی با توجه به کاهش شدید ذخایر سدها اهمیت به مصرف مسئولانه آب، به همین مهم‌تر شده است. در همین مابین راستا شهرداری تهران با طراحی پوسترهایی با عنوان آب‌تکانی یا خانه‌تکانی! به پیشواز روزهای پایانی سال رفته و در این خصوص به شهروندان تهرانی هشدار داده است. مصرف لحظه‌ای آب تهران ۴۲ هزار لیتر بر ثانیه و ورودی آب به سدهای پنج‌گانه استان تهران، ۱۷ هزار لیتر بر ثانیه است. این به معنای آن است که مصرف لحظه‌ای آب تهران، سه برابر ورودی سدهای آن است!

سپهرغرب، گروه زیست‌بوم؛ روزهای پایانی

سال همیشه دوره پرمصرف آب در کشور بوده و شست‌وشو برای ملل مختلف فرش، پرده، میل و... در ایام پایانی سال انجام می‌شود که اگر این شست‌وشو با رعایت مصرف آب و مسئولانه انجام نشود، کشور را دچار مشکل خواهد کرد.

از دیرباز تاکنون روزهای پایانی اسفندماه به آماده شدن برای آغاز سال نو تعلق داشته و مردم با خرید لباس نو، آئانه جدید، نظافت خانه، تهیه اقلام سفره هفت‌سین و...، به استقبال سال جدید می‌روند.

روزهای پایانی سال همیشه دوره پرمصرف آب در کشور بوده و شست‌وشو اقلامی مانند فرش، پرده، میل و... در ایام پایانی سال انجام می‌شود که اگر این